

Žiadame, aby Slovenské národné divadlo v Bratislave v prvom rade slúžilo svojmu slovenskému národu.“

S výrazom hlbkej úcty

Za
Zemský učiteľský spolok
na Slovensku

tajomník ZUS-u.

senátor Hancko,
predseda ZUS-u.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R-5, k. 396. Opis, strojopis.

a – Adresováno: Pán Dr. T. G. Masaryk, prezident Česko-slovenskej republiky, Praha.

Zemský učiteľský spolok na Slovensku T. G. Masarykovi^a
Žilina, 20. srpna 1933

/228

Žilina, 20. augusta 1933.

Zemský učiteľský spolok na Slovensku zo slávnostného zasadania svojho zastupiteľstva a zjazdu, konaného 14. augusta 1933 v rámci Pribinových slávností v Nitre¹, jednohlasným uzavretím úctive žiada o splnenie tu uvedenej rezolúcie:

„V záujme trvalého zabezpečenia zdravej výchovy a výučby na národných školách na Slovensku, sme za odpolitizovanie školy, sme proti štátnemu zmonopolizovaniu školstva a ľudovýchovy, lebo monopol zabíja prirodzené právo rodičov a daňujúceho obecnstva a znemožňuje slobodný vývin školstva a celej ľudovýchovy, prieči sa naprosto uplatneniu pravých zásad demokracie. Preto opätovne voláme: V otázkach ľudovýchovy a školstva nech v prvom rade vôľa daňujúceho obecnstva a rodičov dietok rozhoduje. Doterajšie kategórie škôl na Slovensku nech sú zachované a zákonom rovnako a spravodlivo chránené s úplnou platovou a penzijnou paritou učiteľstva, udeľovaním rovnakých štátnych príspevkov pre všetkých. Zo spoločného štátneho majetku, získaného z daní daňujúcimi do štát[nej] pokladnice odvádzaných, nech štát na potreby každej verejnej školy (štátnej, obecnej, cirkevnej, atď.) rovnou mierou prispieva, bez toho, aby tá ktorá škola mohla byť svojich prirodzených práv akýmkoľvek spôsobom pozbavená. Ohľadom charakteru nových, zakladať sa majúci národných škôl nech rozhoduje vždy miestne obyvateľstvo podľa vzoru moderného a demokratického holandského školského zákona hlasovaním.

Rovnakú štátnu podporu (tiež aj krajinskú a okresnú) žiadame aj pre novostavby a pre-stavby verejných školských budov štátnych, obecných a cirkevných rovnako. Nadobudnutého a vžitého práva cirkevných učiteľov na Slovensku, že boli na svojich staniach doživotne, definitívne ustanovení, čo najrozhodnejšie sa pridržame a dôrazne odmietame každú zjavnú alebo tajnú snahu ich tohoto historického práva pozbaviť. Varujeme, aby pod zaobaleným heslom „unifikácie školstva“, „jednotnej národnej školy“ (návrh zákona p. ministra školstva dr. Ivana Dédera) siahalo sa na Slovensku na existenčné základy historického cirkevného školstva a tým aj na existenciu slovenského učiteľstva, lebo sme si istí, že každý podobný pokus bol by živelným odporom domorodého obyvateľstva čo najrôznejšie odmietnutý a zapríčinil by nové neželané a skazonosné vnútorné napnutia, nsváre a boje. Na základe prevedeného školského plebiscitu z roku 1924 je treba riešiť školskú otázku na Slovensku tunajším pomerom primerane svojrázne, autonómne, podľa stavu: „Status quo“. Ohľadom dozoru školy, nech je uzavretá vzájomná dohoda štátu s doterajšími udržiavateľmi škôl.“

Za
Zemský Učiteľský Spolok na Slovensku

s výrazom hlbokej úcty

tajomník ZUS-u.

senátor Hancko,
predseda ZUS-u.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R-5, k. 396. Opis, strojopis.

a – Adresováno: Pán Dr. T. G. Masaryk, prezident Česko-slovenskej republiky, Praha.

1 – Ve dňoch 13.–15. 8. 1933 se v Nitre konaly oslavy výročí posväcení prvého kresťanského kostela na Slovensku. HSLŠ jich využila k propagácii autonomizmu, když si stoupenci strany vynutili vystoupení Andreje Hlinky.

A. Gašparíková T. G. Masarykovi
Lake Nemahbin, 10. září 1933

/229

Lake Nemahbin 10/IX., 1933

Pane Prezident,

tu v strednom Wisconsinu sú tiché modré jazierka – všetky majú indiánske mená – sem si chodievame vydýchnuť z množstva dojmov a z ruchu amerického.